

*К.В. Іоненко, канд. екон. наук, доц.,
Черкаський державний технологічний університет*

МОНІТОРИНГ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРОШОВИХ ЗАОЩАДЖЕНЬ НАСЕЛЕННЯ

Скорочення темпів розвитку вітчизняної економіки та несприятливі умови на фінансово-кредитному ринку України особливо актуалізують роль інвестиційного фактора грошових заощаджень населення. Посилення його значення полягає не стільки в кількісному нарощуванні ощадного потенціалу, скільки в трансформації структури на користь довгострокових вкладів у фінансово-кредитних установах.

Враховуючи підвищені вимоги до інформаційного забезпечення при прийнятті антикризових рішень в комерційних банках та з метою найбільш повної мобілізації заощаджень населення як інвестиційного ресурсу, була розроблена система діагностики ринку заощаджень на основі даних постійно діючого моніторингу інвестиційного потенціалу грошових заощаджень населення.

Головна мета організації моніторингу полягає в забезпеченні фінансово-кредитних організацій та державних органів влади повною, своєчасною і достовірною інформацією, яка необхідна для вироблення комплексу заходів з метою ефективного залучення приватних заощаджень у реальний сектор економіки.

Організація моніторингу ринку заощаджень населення передбачає збирання та аналіз інформації за такими напрямками:

- моніторинг основних загальноекономічних показників;
- моніторинг ощадних переваг населення;
- моніторинг інституціонального середовища ринку.

Основними правилами організації такого моніторингу є такі:

- 1) проведення моніторингу має бути цілеспрямованим. Основною метою розробки і впровадження системи моніторингу є підвищення оперативності та якості управлінських рішень у сфері залучення заощаджень населення;
- 2) моніторинг повинен проводитися системно. Дане правило засноване на тому, що предмет моніторингу – це ощадна активність населення, яка визначається цілим рядом суб'єктивних і об'єктивних факторів. Тому аналіз їх впливу на формування ощадного потенціалу населення і на стан ринку заощаджень у цілому необхідно проводити у взаємозв'язку;

- 3) моніторинг повинен проводитися комплексно. Дане правило передбачає послідовність вирішення всіх завдань моніторингу за кожним з напрямків, починаючи від збирання інформації та її аналізу до розробки конкретних напрямків використання грошових заощаджень населення як джерела інвестицій;
- 4) спостереження за об'єктом здійснюється безперервно, тобто відстеження змін на ринку і визначення кількісних та якісних характеристик ощадного потенціалу населення повинне відбуватися постійно.

Для реалізації моніторингу ринку потенційних депозитів важливе значення має вибір ключових індикаторів. До них належать:

- дані про структуру, динаміку і мотиви заощаджень населення, а також їх періодичність і величину;
- показники, що дають змогу враховувати суб'єктивні очікування населення у сфері ощадної поведінки, їх інвестиційні переваги;
- група спеціальних показників, що характеризують сприйняття населенням соціально-економічної і політичної ситуації в країні;
- результати експертних оцінок про частку коштів населення, які можна залучити в організовані форми зберігання;
- характеристики умов вкладення коштів у ті чи інші сфери, які класифікуються за ступенем пріоритетності з погляду населення;
- характеристики інфраструктури ринку депозитних ресурсів (кількість, показники діяльності за сегментами і видам послуг, конкурентне середовище тощо);
- характеристики умов залучення коштів (мінімальні суми розміщення коштів, динаміка процентних ставок тощо).

Одержані в процесі реалізації моніторингу практичні результати повинні використовуватися за такими напрямками:

- 1) як джерело інформації для створення і поповнення банку даних з метою їх наступного аналізу й оцінки ощадного потенціалу населення та стану ринку приватних ощадних ресурсів;
- 2) як основа для прийняття обґрунтованих практичних рішень і здійснення оперативного контролю з метою поліпшення балансу ринкових важелів і стимулів, підвищення передбачуваності наслідків регулювання в ощадній сфері;
- 3) як банк первинних даних, який сформований надійною і достовірною інформацією, необхідний для формування науково обґрунтованої регіональної ощадної політики і довгострокової стратегії, а також для прогнозування подальшого розвитку ринку заощаджень населення.

Отже, регулярне проведення розробленого моніторингу дасть можливість досягти головної мети депозитної політики кожного комерційного банку – максимального залучення заощаджень населення та їх трансформації у кредитно-інвестиційний ресурс, а також забезпечить дієве

оперативне регулювання ощадної сфери та поступову раціоналізацію структури ринку заощаджень.

Іоненко, К.В. Моніторинг інвестиційного потенціалу грошових заощаджень населення [Текст] / К.В. Іоненко // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 травня 2009 р.) : у 2-х т. - Суми : УАБС НБУ, 2009. - Т. 1. - С. 122-123.